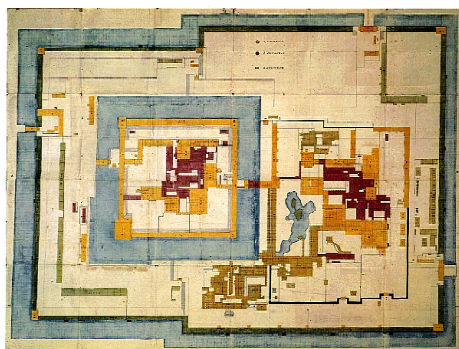

ARHITECTURĂ VECHĂ DIN JAPONIA (II)

de arh. Octavian Ciupitu

CASTELUL NIJO DIN KYOTO

Situat la sud-vest de zona Kyoto Goshō (Palatul Imperial din Kyoto), în plin centru al orașului Kyoto, se află castelul Nijo. Spre deosebire de celelalte castele japoneze, ca de exemplu cele din Kumamoto, Okayama, Himeji sau Osaka, care sunt dotate cu înalte clădiri-torn de apărare de tip donjon, castelul Nijo prezintă astăzi numai pavilioane din lemn într-un singur nivel. Termenul de "castel" se referă la toată zona apărată cu șanturi cu apă și ziduri de apărare cu turnuri de colț, acest perimetru fiind clădit cu diferite pavilioane, fiecare cu numele său și cu destinații foarte diferite. Castelul Nijo din Kyoto este constituit astăzi dintr-o zonă dreptunghiulară, cu intrânduri spre vest care-i scurtează această latură, lucru ce este rezultatul comasării a două incinte construite în perioade diferite, zonă care este înconjurată de șanturi cu apă pentru apărare. Spre interior, malurile șanțurilor cu apă sunt prevăzute cu ziduri de apărare și turnuri de colț, formând astfel o incintă întărită. Această incintă întărită constituie castelul propriu-zis. În cadrul incintei, centrată pe axul est-vest și la vest de axul nord-sud, se află o zonă pătrată, înconjurată și ea de șanturi cu apă, ziduri spre interior și turnuri de colț, constituind astfel o incintă fortificată internă în cadrul incintei fortificate înconjurătoare. Numele ei este Hommaru (Fortul Central). În ambele incinte se află pavilioane, cele din incinta înconjurătoare spre latura de est fiind la rândul lor înconjurate de ziduri ce crează curți și grădini cu diferite destinații, constituind palatul și grădina Ninomaru.

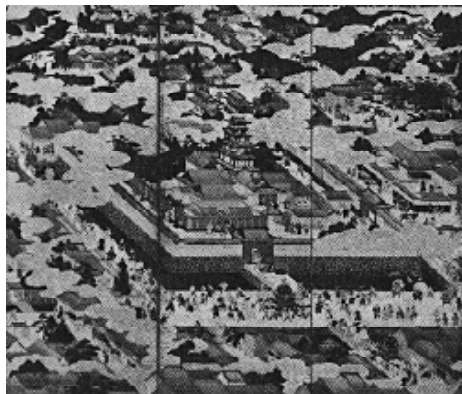
Planul castelului Nijo așa cum arăta el la anul 1626.

La dreapta (est), plasat diagonal în zig-zag pe mijlocul împrejurării interne, se află palatul Ninomaru. La stânga (vest) este fortul Hommaru.

© 株式会社小学館

Castelul Nijo a fost construit în perioada 1602-03 de shogun-ul Tokugawa Ieyasu (1543-1616). Acesta ajunsese să dețină o putere foarte mare în Japonia după bătălia de la Sekigahara din 1600. Imediat în anii ce au urmat, Ieyasu a început pregătirile pentru lucrările de la locul Nijo și le-a început în 1602. Fundațiile castelului se limitau pe atunci la actualul amplasament al palatului Ninomaru, zona Hommaru ne fiind încă înglobată în incinta castelului. Expandarea castelului Nijo, incluzând zona Hommaru, s-a realizat abia în epoca Kan'ei (1624-30). Ieyasu a primit oficial titlul de shogun, cel mai înalt post din bakufu (guvernământul militar) în februarie 1603. La 21 februarie a preluat reședința din nou-construitul castel Nijo. Ceremoniile de inaugurare au avut loc la 25 februarie, iar apartamentele de locuit erau fără îndoială complete și mobilate la data aceea. Atunci, așa cum apare dintr-o pictură intitulată Vederi din interiorul și din jurul orașului Kyoto și păstrată la templul Shoko-ji din orașul Takaoka, castelul Nijo cuprindea un donjon cu cinci etaje și un palat magnific cu grădini. Lucrările de construcție au continuat însă, castelul

luând o amploare tot mai mare. Shogun-ii din neamul Tokugawa au folosit castelul Nijo atât ca reședință lor în Kyoto, cât și ca sediul lor principal pentru treburi oficiale. În epoca Kan'ei, locul Nijo a fost scena unei extinderi pe scară largă a activității de construcții.

Vederi din interiorul și din jurul orașului Kyoto (fragment). În mijloc: castelul Nijo.

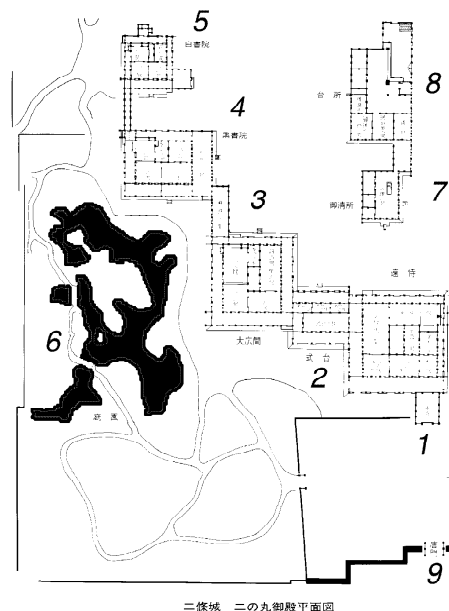
© 株式会社小学館

Motivul extinderii terenului castelului, al reparațiilor și al construcțiilor noi întreprinse a fost vizita la castelul Nijo a împăratului Gomizuno-o, anunțată pentru luna septembrie 1626. Scopul vizitei era de a asigura sprijin familiei Tokugawa și pentru bakufu prin intermediul prestigiului familiei imperiale. Exemplul luat de urmat a fost primirea făcută de Toyotomi Hideyoshi împăratului Goyzei la Jurakudai în 1588, iar fastul acesteia trebuia depășit cu orice preț. În vederea pregătirii acestei afirmări publice a armoniei dintre puterea militară și cea imperială, bakufu s-a angrenat într-o activitate de mari construcții care a durat toată perioada din 1624 și până în 1626. Perimetrul castelului Nijo a fost mărit, ca să includă și aria ocupată acum de Fortul Central, și pe terenul acestuia a fost construit un palat magnific cu un turn de castel în colțul de sudvest. Se presupune că turnul, care era și el o construcție de lemn, ar fi fost transferat aici de la castelul Fushimi. Donjonul care existase la palatul Ninomaru a fost mutat la castelul Yodo. În felul acesta, zona Fortului Central a fost dezvoltată și castelul Nijo a căpătat un aspect cu totul nou. În cadrul complexului Ninomaru au fost construite noi clădiri, în cea mai mare parte apartamente pentru suita imperială. Aceste Apartamente Imperiale au fost localizate la sud de lacul din grădina Ninomaru, o zonă care acum este acoperită de covoare de iarbă. Cu supravegherea construirii Apartamentelor Imperiale a fost însărcinat bine-cunoscutul Kobori Enshu. Nimic nu a fost economisit când a fost vorba de a le face cât se poate de magnifice. Nici palatul Ninomaru nu a fost lăsat neatins cu această ocazie. Până de curând se credea că palatul existent acum are structura originală de la 1602-03 și că orice reconstrucție s-a limitat la reparații și noi picturi pe pereți. Conform însă cercetărilor efectuate recent, chiar dacă o mică secțiune din palatul acesta ar fi fost construită în 1602-03 și apoi renovată pentru vizita imperială, cea mai mare parte a structurii sale a fost reclădită în întregime în perioada 1624-26. În orice caz, înfățișarea palatului Ninomaru a fost modificată complet în epoca Kan'ei în vederea vizitei imperiale.

Împăratul Gomizuno-o a venit în vizită la domeniul Nijo în ziua de 6 septembrie 1626. Shogun-ul Iemitsu și predecesorul său Hidetada sosiseră deja în capitală și erau instalați la palatul Ninomaru și, respectiv, Fortul Central. Ei au primit împreună suita imperială, care a locuit la castelul Nijo timp de cinci

zile, timp în care au avut loc tot felul de ceremonii și distracții, și se spune chiar că împăratul s-ar fi și urcat până în vârful donjonului din Fortul Central. Vizita aceasta a concentrat atenția întregii țări asupra castelului Nijo și, și mai important, asupra legitimității shogun-ului.

După acest moment de glorie, care a durat așadar cam cinci zile, castelul Nijo a căzut treptat în abandonare. Eforturile și cheltuielile pentru întreținerea acestui imens complex în curând nu au mai putut fi suportate de către shogun-at și multe dintre clădirile minore au fost sau demolate, sau mutate pe alte amplasamente. Mai mult, lipsa de întreținere corespunzătoare a rezultat în multe incendii care au distrus multe dintre clădirile majore. Donjonul din Fortul Central a fost lovit de trăsnet și a ars până în temelii în 1750, iar în marele incendiu din Kyoto din 1788, Fortul Central și încă câteva alte clădiri au fost transformate în cenușe. Ca urmare, Fortul Central și-a pierdut complet conformarea originală. În 1868, Yoshinobu, ultimul shogun, a luat hotărârea retrocedării suveranității împăratului tocmai aici, în castelul Nijo. În același an 1868, primul an al epocii Meiji, castelul Nijo a fost trecut în proprietatea gospodăriei imperiale. Dar, în 1871 locul acesta a fost transferat în jurisdicția autorităților civile din orașul Kyoto, care a instalat aici birourile centrale ale administrației orașului. Mai apoi, jurisdicția asupra acestui castel a fost transferată la departamentul de război, dar sediul administrației centrale a orașului Kyoto a rămas în continuare pe acest loc. În 1884, jurisdicția lui a fost transferată la departamentul gospodăriei imperiale, iar castelul Nijo a devenit palat detașat. Ca urmare, numele i s-a schimbat în Palatul Detașat Nijo. În 1893-94, fostul palat al printului Katsura (construit în 1847) a fost mutat de la Palatul Imperial din Kyoto la Fortul Central de la castelul Nijo și este numit acum Palatul Hommaru. În perioada de la sfârșitul anilor 1890 și până în 1912 au fost demolate mai multe construcții minore.

Planul actual al palatului Ninomaru.

1: Portalul Echipajelor și Tozamura; 2: Shikidai; 3: Ohiroma; 4: Kuro-shoin; 5: Shiro-shoin; 6: Grădina Ninomaru; 7: Bucătărie; 8: Bucătăria Mare; 9: Poarta Kara Mon.

© 株式会社小学館

În 1939, Palatul Detașat Nijo a fost scos de pe lista posesiunilor imperiale și donat orașului Kyoto, fiind de atunci deschis pentru public.